
НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА ЧЕРКАСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ – ХАБ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ

Ліліана Діхтярук

Черкаська медична академія
Науково-медична бібліотека

Відкриття Хабу цифрової освіти, покрокова його організація, роль бібліотеки у підвищенні цифрової грамотності користувачів.

Ключові слова: бібліотека академії, цифрова освіта, хаб.

Швидкий розвиток інформаційних технологій призводить до швидких змін у всіх сферах життя, вимагаючи пересічного громадянина (учня, студента, викладача, медичного працівника, бібліотекаря) володіти різноманітними цифровими інструментами. За часи пандемії та повномасштабної війни дистанційна освіта набула особливої ваги.

Відтоді, коли у вересні 2019 року було створено Міністерство цифрової трансформації України, цифровізація в державі вийшла на новий етап.

Щоб забезпечити доступність до цифрової держави, необхідна цифрова грамотність населення. Можливість вільно користуватися інтернетом та різноманітними сервісами і застосунками вже є базовою потребою для людей, відповідно, для наших користувачів. Бібліотеки мають значний досвід у навчанні комп'ютерної грамотності та роботи з інтернетом своїх читачів.

Враховуючи ці фактори, ВГО Українська бібліотечна асоціація та Міністерство цифрової трансформації України розпочали проєкт «Дія. Цифрова освіта». У межах проєкту 2020 року започатковано Мережу хабів цифрової освіти («хаб» – цей термін широко застосовується для визначення центру подій, уваги, діяльності), де бібліотеки є ключовими елементами, і до якої долучилася наша бібліотека (понад 2000 бібліотек).

У своїх послугах ми використовуємо спеціальну платформу Дія. Цифрова освіта. Працівники бібліотеки допомагають користувачам освоювати нові цифрові інструменти та здобувати нові знання і навички через інтернет, навчають користуватися державними послугами на порталі та в застосунку Дія.

Як розроблявся цей Хаб?

Згідно з посібником, розробленим ВГО Українська бібліотечна асоціація «Бібліотеки – Хаби цифрової освіти», ми склали матрицю дій:

- визначити потреби в цифровій освіті цільових груп спільноти, в нашому випадку користувачів бібліотеки:
  - професорсько-викладацького складу,
  - студентів,
  - медичних працівників,
  - інших.

Проводилися опитування серед користувачів бібліотеки в усній формі.

- задекларувати цифрову освіту як напрям роботи бібліотеки у документах, що регламентують її діяльність, в нашому випадку:
  - Положення про бібліотеку;
  - Положення про відділ;
  - Положення про Хаб цифрової освіти.

В план роботи внести: «цифрова освіта і послуги або інші послуги».

- призначити працівників, відповідальних за діяльність Хаба цифрової освіти та виконавців робіт на окремих ділянках.

Бібліотекар-менеджер цифрової освіти повинен:

- бути зареєстрованим на порталі «Дія»;
- встановити та авторизуватися у застосунку «Дія»;
- вивчити функціонал сайту та застосунку «Дія»;
- ознайомитися з офіційними інструкціями на порталі «Дія» та на YouTube-каналі «Дія»;
- переглянути освітній серіал «Електронний підпис»;
- ознайомитися зі способами електронної ідентифікації на державних сайтах;
- ознайомитися з сайтами та застосунками, щодо яких у Хабі надаються консультації;
- отримати Сертифікат цифрової грамотності рівня С1.

Можна призначити відповідальними за цей майданчик робіт декількох осіб.

У нас два відповідальних працівника: завідувачка відділом обслуговування науковою літературою, завідувачка відділом науково-медичної інформації. Вони виконують завдання з навчання та надання цифрових послуг поряд з іншими своїми функціональними обов'язками.

Бібліотекарі-менеджери цифрової освіти пройшли тестування для виявлення рівня цифрових компетентностей на платформі «Дія. Цифрова освіта» «Цифрограм» та отримали Сертифікат.

- визначити просторове розміщення Хаба у бібліотеці (у нас це читальна зала – місце науковця);
- облаштувати Хаб технічними засобами і пристроями, ліцензійними програмними продуктами та забезпечити підключення до Інтернету (робоче місце для Хабу оснащено комп'ютером, є доступ до Інтернету, до бібліотечних баз даних, до застосунку «Дія»);
- офіційно зареєструвати бібліотеку як Хаб цифрової освіти.

Подається онлайн-заявка на сайті «Дія. Цифрова освіта» (<https://osvita.diiia.gov.ua/hubs>) за спеціальною формою, вказавши при цьому контактну особу, яка відповідатиме за роботу Хаба. На вказану електронну адресу прийде лист-підтвердження статусу офіційного хаба, а також папка з промоматеріалами проекту.

Можна подивитися відеоролик, створений Публічною бібліотекою ім. Лесі України м. Києва, у якому покроково роз'яснюється методика реєстрації бібліотеки як цифрового Хабу (<https://www.youtube.com/%20watch?v=KJPAzloRK2s>).

Через декілька днів прийшла відповідь щодо долучення нашої бібліотеки до мережі. Ми є на карті сайту «Дія. Освіта» і, відповідно, в списку Хабів.

Послуги, які надає бібліотека в межах Хабу:

- доступ до мережі Інтернет і мережевих ресурсів, вільний доступ до порталу «Дія»;
- навчання користуванням соціальними мережами, месенджерами, електронною поштою;
- навчання користування послугами онлайн-банкінгу, медичними інформаційними системами «e-Health» або HELSI;
- доступ до баз даних нашої бібліотеки;

- надання електронних бібліотечних послуг (тематичні запити, списки літератури для наукових праць, визначення УДК тощо);

- послуга з використання наукометричних баз:

- реєстрація;
- пошук інформації;
- систематизація та інше.

Основними формами роботи є:

- інформаційні години;
- групові та індивідуальні тематичні консультації;
- довідки (запит – відповідь), тощо.

Цифровізація бібліотеки автоматично перетворює її в цифровий хаб, який стає актуальним та затребуваним серед користувачів. Цифрові освітні хаби для медичних закладів освіти Європи функціонують вже тривалий період.

В Україні перебувають на етапі становлення. Наразі відбувається період наповнення цих електронних освітніх центрів необхідним ресурсом.

Отже, Хаб цифрової освіти Наукової медичної бібліотеки Черкаської медичної академії має освітньо-стратегічне та навчально-практичне значення. Він вимагає впорядкування та ефективного функціонування цифрового простору бібліотеки та використовує її як джерело знань, умінь та навичок для користувачів.

Література

1. Бібліотеки – Хаби цифрової освіти : практичний посібник / автори-укладачі: О. Бруй, Т. Козицька, Г. Мацієвська, С. Моїсєєва, І. Шевченко ; заг. ред. Я. Сошинської ; ВГО Українська бібліотечна асоціація ; Проект підтримки Дія. Київ : ВГО Українська бібліотечна асоціація, 2023. 116 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/55750>.

2. Гринькевич О. С., Лутчин Н. П. Аналіз і моделювання процесів інтернаціоналізації вищої освіти у контексті інноваційного розвитку. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2017. № 3. С. 314–325.

3. Гриценчук О. О. Цифрові освітні хаби для підтримки громадянської освіти як складова інформаційно-цифрового навчального середовища: досвід

Нідерландів, Бельгії та України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 79, № 5. С. 341–360.

4. Скакун І. Функціонування інформаційно-цифрового хабу в медичному закладі вищої освіти. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*. 2022. № 1 (33). С. 56–61.

5. Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України : монографія / В. Ю. Биков, О. Ю. Буров, А. М. Гуржій та ін.; наук. ред. В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий. Київ : Компринт, 2019. 214 с.

6. Федулова Л. І. Інноваційно-технологічні хаби – драйвери розвитку регіонів. *Економічна теорія та право* : збірник наукових праць. 2016. № 1 (24). С. 11–27.

7. Хаби цифрової освіти у бібліотеках Хмельницької громади: з досвіду роботи / Центральна публічна бібліотека Хмельницької міської територіальної громади ; [уклад. І. І. Білик ; ред. О. Б. Васишина]. Хмельницький, 2021. 52 с. (На полицю фахівцю).

8. Цифрова трансформація відкритих освітніх середовищ : колективна монографія / за ред. В. Ю. Бикова, О. П. Пінчук. Київ : ФОРМ Ямчинський О.В., 2019. -186 с.

9. Чотири простори бібліотеки: модель діяльності: практичний посібник / автори укладачі: О. Бояринова, О. Бруй, Л. Лугова, Я. Сошинська, І. Шевченко; Українська бібліотечна асоціація. Київ : ВГО Українська бібліотечна асоціація, 2020. 104 с.

10. Digital education hubs in medical higher education: Ukraine and the EU perspectives / H. Budko, T. Ivakhniuk, Y. Ivakhniuk et al. *Amazonia Investiga*. 2023. Vol. 12, N 63. P. 233–242.

11. Evaluation of Virtual Reality Technology and Online Teaching System for Medical Students in Ukraine During COVID-19 Pandemic / Y. Tsekhmister, T. Konovalova, B. Tsekhmister et al. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*. 2021. Vol. 16, N 23. P. 127–139.

12. Kucirkova N., Littleton K. Digital learning hubs: theoretical and practical ideas for innovating massive open online courses. *Learning, Media and Technology*. 2017. Vol. 42, N 3. P. 324–330.

**SCIENTIFIC MEDICAL LIBRARY OF THE CHERKASY MEDICAL ACADEMY – HUB OF
DIGITAL EDUCATION**

Liliana Dikhtyaruk
Cherkasy Medical Academy
Scientific medical library

The opening of the Digital Education Hub, its step-by-step organization, the role of the library in increasing the digital literacy of users.

Key Words: academy library, digital education, hub.